

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curie forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

XXXIII. De Tribunali Cameræ Apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

S. Petri; *supra disc. 20.* Atque ubi Papæ placeat assumere Prælatum ad officium Datarii, pro frequentiori usu, assumit unum ex Rotæ Auditoribus, *supra disc. 9.* Quod etiam sequi solet in munere Datarii, apud Cardinales de latere ad Reges, magnosque Principes, aliaque officia eis committi solent pro Papæ Arbitrio.

111 Ex hoc Tribunali, ultra tot supra enunciatis, Pontifices, Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos; Multi quoque prodierunt scriptores in utroque jure, aliisque facultatibus quorum labores ad posteritatis instructionem habemus in voluminibus publicæ luci datis, præter tot volumina decisionum, quæ sub nominibus peculiaribus, ipsorum Auditorum, vel in confuso collectæ fuerunt per Prosperum, Farinacium, & Paulum Rubicum, qui non fuerunt Auditores Rotæ, sed collectores aliquarum decisionum huius Tribunalis, eas ad publicam utilitatem in volumina redigendo.

Ex isto etenim Tribunali fuerunt, præ cæteris, Authores, in infra scripta serie recensiti. Videlicet.

112 *Sandus Raymundus*, qui ex commissione Gregorii IX. fuit compilator quinque librorum Decretalium, quorum notabilis pars ex huius Tribunalis decisionibus desumpta est, ut supra.

S. Antonius Archiepiscopus Florentinus
Guilielmus Durandus, qui speculator nuncupatur.

Oldradus de Ponte,
Ludovicus Pontanus, seu *Romanus*,
Lapus,
Zabarella,
Turrecematæ,
Abbas Panormitanus,
Fœlinus,
Bellamera,
Jo. Antonius de S. Gorgio,
Decius,
Gammaus,
Antonius Augustinus,
Pavinus,
Gomesius,
Corsetus,
Bellincinus,
Jacobatus,
Simonetta,
Palcottus,
Mantica,
Penia,

Et alii quorum notitia non habeatur, vel quod memoria non suppetat; Unde liquet quale feminarium sit istud Tribunal.

De aliis autem circa sanationem terminorum, vel circa prorogationem fatalium, sive circa nullitates, quas attendere, vel rejicere debeat, ac similibus concernentibus ordinaria iudicii, habetur sparsim infra in suis Rubricis, occasione agendi de terminis substantialibus, ac de nullitatibus, & de appellatione, aliisque concernentibus, istam materiam processus, & actorum; Aliaque studiosus perquirat, & addat, cum non uni omnia.

DISCURSUS XXXIII.

De Tribunali Camerae Apostolicæ.

S V M M A R I V M.

- 1 DE origine, seu introductione huius Tribunalis.
- 2 De numero præfinito Clericorum, & quando id sequutum sit.
- 3 De statu hodierno Tribunalis, & ex quibus illud constituitur.
- 4 De Cardinali Camerario, & de aliis Cameralibus, qui sedent in Camera ultra Clericos.
- 5 In quibus diebus Camera teneatur, & in quo loco.
- 6 De Camera tributorum in vigilia Apostolorum.
- 7 Quale votum habeant Camerales, & in quo differant à Clericis.
- 8 De prærogativa Advocati, & procuratoris fisci.
- 9 Habetur usus contradictoriorum.
- 10 Quomodo fiat communicatio informatio- num, & de prærogativa fiscalium.
- 11 De modo votandi, & de quibusdam stylis qui non laudantur.
- 12 Laudatur stylus, ut Ponens, vel Commissarius cause votet, & habeat plenam, ac exactam informationem processus.
- 13 Quomodo fiat distributio causarum inter Clericos.
- 14 Hoc Tribunal habet Signaturam in venire, & Decanus gerit partes Præsæcti.
- 15 Quarum causarum cognitionem habeat, & in qua instantia.
- 16 Propositio quæ fit in Camera est loco commissionis vel libelli.
- 17 Quomodo regulariter rescribi soleat in causis exequentiis præsertim à sententiis, vel decretis Thesaurarii, & de cautela impediendi executionem.
- 18 De modo firmandi dubium, & proponendi resolutiones, ac etiam de stylo concedendis novis audientias, & recedendi à decisis absque decisione editionis.
- 19 Appellatur etiam ab eius sententiis, & causa committitur per Decanum in eadem Camera.
- 20 De proponis, aliisque expensis, & muneribus.
- 21 De Auditoribus Clericorum.
- 22 De istorum officiorum venalitate, eorumque pretio.
- 23 Qualis sit huius Tribunalis jurisdictio, & in quibus generibus causarum.
- 24 Est tribunal sæculare principaliter, sed habet etiam admixtam aliquam juris- dictionem Ecclesiasticam.

- 25 *Agebat prius causas communitatum quas nunc agunt Consulta, & Congregatio Boni regiminis.*
- 26 *De potestate huius Tribunalis, eiusque Clericorum sede vacante, quando in aliis fiet.*
- 27 *De solemnitatibus circa admissionem Clerici noviter assumpti.*
- 28 *Quod hoc officium habeat annexam Prælatam qualiscumque.*
- 29 *Quod ex hoc Tribunali prodeant Summi Pontifices, & Cardinales multi.*
- 30 *De venalitate, unde proveniat remissivè.*
- 31 *De pluribus officiis, & Præsidatibus que per Clericos exercentur singulariter.*
- 32 *Vnde proveniat major, vel minor copia causarum in hoc Tribunali.*
- 33 *Cognoscit etiam causas retractuum, & servitutum in Vrbe.*
- 34 *De Congregationibus Baronum, & montium, & Consultæ, ac Boni Regiminis, que huic Tribunali præiudicant.*
- 35 *De Congregatione computorum, & alia Congregatione Camerali, quid agant.*
- 36 *In qua instantia cognoscantur causæ retractuum, & servitutum.*
- 37 *De exceptionibus, & franchitiis quibus potiuntur sedentes in Camera.*
- 38 *Quid in Camera Rationatoribus.*
- 39 *De loco in Capella.*

Retenta, seu præsupposita eadem facti serie superius recensita in rubrica Cardinalis Camerarii; *supra disc. 11.* Quod scilicet in antiquis primitivæ Ecclesiæ temporibus sub tyrannorum persecutionibus Pontifex, utpote divinis intentus peculii, vel thesaurorum Ecclesiæ curam, & administrationem, commississet eius Archidiacono, ut acta martyrii SS. Laurentii, & Sixti docent; Quodque postmodum restituta Ecclesiæ tranquillitate, oportuerit Archidiaconi officium, vel dignitatem suppressimè; Hinc idem Pontifex, quemadmodum publicas, vel privatas causas, quæ gratiam, vel iustitiam concernent, cognoscebat, partim in Consistorio cum ope Cardinalium, & partim in Cappella cum ope eius Cappellano- rum, ut in utriusque Rubricis superius advertitur, aliaque negotia per organum Referendariorum expediebat; Ita ea quæ concernebant eius Camera seu fisci administrationem, quæ penes Archidiaconum prius existerat, cognoscebat cum adiutorio, & opera aliquorum eius clericorum, quibus tractu temporis, tanquam eius Vicarium, unum præfecit Cardinalem, cui Camerarii nomen tributum est, unde propterea irrepit hoc Tribunal, quod constitutum est ex Camerario, & Clericis, ac aliis eiusdem Camerarii officialibus, in eadem eius rubrica insinuat.

Cum autem Clericorum numerus indeterminatus esset, illeque nimium crevisset, unde propterea, confusiones, aliæ inconvenientiæ resul- tabant; Hinc proinde Eugenius quartus, *Const. Egen. quarti,* eorum numerum septenarium determinavit, & qui solum Clerici ordinarii,

ac participantes, & causarum Camerae Judices esse deberent, præsupponendo existentiam alio- rum Clericorum supranumerariorum, qui in Camera intervenirebant, quando negotia discuteban- tur, non tamen emolumentorum participationem haberent, neque remaneret in Camera post eius clausuram, pro causarum, ac negotiorum deter- minatione; Idemque confirmarunt, Innocentius VIII. & Pius IV. *Constit. 1. Calisti 3. & Constit. 55. & 88. Pii IV.* aliique successores Pontifices, qui ordinarunt reformationem huius Tribunalis, cuius Statuta ab eodem ordinata, approbarunt; *Ista statuta sunt inserta in constit.* Atque auctus postea fuit eorum numerus ad duodecim, cum longè majorum emolumentorum ac præmi- nentiarum additione, juxta statum præsen- tem.

Attento itaque huius Tribunalis hodierno statu; illud constat, ex duodecim Clericis, qui sunt de genere Prælatorum utriusque Signaturæ, ac de sphaera prælaturæ nimium conspicuæ, quam ipsum officium habeat annexam; Eorumque Præsides seu Præfectus est præfatus Cardina- lis Camerarius, qui volens potest, sed non solet, vel raro, sedere in Camera, in qua cum præfatis Clericis, in mensa circulari, sedent quoque plures alii officiales, qui ad differentiam Clericorum, Camerales appellantur; Nempe; Gubernator Urbis, tanquam Vicecamerarius; Auditor Camerae; Thesaurarius Generalis; Et Præsides Camerae, qui omnes pariter in Prælaturæ statu constituti sunt; Ac etiam Advocatus fisci, Advocatus pauperum, & Procurator generalis fisci in civilibus, qui Camerae Commissarius ap- pellatur.

Hoc autem Tribunal congregatur in Palatio studiorum, quod Sapientiæ dicitur, bis in hebdo- mada, in eisdem diebus, in quibus congregatur Rota, in feria scilicet secunda & sexta; Cum ea differentia, inter unum, & alterum Tribunal, cir- ca huiusmodi dies ac tempora, quod de mense Martii, quamvis Rota habeatur in feria sexta; Attamen Camera habeatur in feria quarta, dum feria sexta illius mensis habeatur tanquam dies festivus. Atque in vacationibus generalibus activis, semper quod Papa tenet Consistorium, convocatur, seu tenetur etiam Camera, quæcunque dies illa sit; Quod etiam in reliquis anni temporibus contingit, in quibus tamen rari sunt casus huius- modi convocationis Congregationis extraordina- riæ, ratione Consistorii, dum istud pro eius ordi- nario, & consueto cursu, haberi solet in feria secun- da, quæ est dies ordinaria Camerae.

Alia item Camera insolita, seu extraordinaria habeatur in palatio Vaticano, seu pro temporum contingentia, in Quirinali in vigilia SS. Apo- stolorum Petri, & Pauli; Non quidem pro deci- sione causarum, sed ad effectum recipiendi tribu- ta, & census, aliæve responsiones, quæ Camera debentur ratione feudorum, aliarumque concessionum; Ideoque pro forma Tribunali, summariè examinatur, an & quorum tributo- rum vel præstationum solutiones, vel oblatio- nes recipiendæ sint, & quæ respuendæ, vel conditionaliter seu cum clausulis præservativis recipiendæ; Idem non solum pro iuribus ac re- pectivè præiudiciis ipsius Camerae conservandis, vel præservandis; Sed etiam inter partes, quæ de possessione, vel de pertinentia feudorum, vel alio- rum

rum honorum contendant, unde propterea, earum, qualibet tributum, vel responſionem Camere, pro ſui iuris, vel poſſeſſionis conſervatione præſtare ſatagat.

7 Ea verò inter Clericos, dictosque alios officiales, & Camerales differentia dignoſcitur, quod eis in dicta menſa circulari, ſedentibus à diverſis lateribus Cardinalis Camerarii tanquam per diſtinctionem Clerici votum habent deciſivum; Camerales verò, ſuper cauſis, quæ proponuntur, diſcurrere quidem poſſunt, ac ſolent, non autem votum proferunt; Et quatenus proferre velint, eorum omnium votum, pro unico deciſivo numeratur, ita ſupplendo votum Camerarii, cuius nomine, ac vice ibi intervenire dicuntur, adeo ut interveniſſus Gubernatoris Urbis, Auditoris Camere, Præſidentis, & Advocati pauperum, quodammodo ceremonialis videatur; Ille verò Theſaurarii, ac Advocati Commiſſarii Camere, confiſibilem habet ſinem, pro iuribus Camere tuedis; Ea etenim dignoſcitur differentia inter Advocatos, & Procuratores partium, & illos ſiſci, quod primi poſtquam iudices informarunt, exeunt à loco Tribunalis; Iſti verò remanent, atque aſiſtunt, quando vota proferuntur, cum facultate reſpondendi difficultatibus ac motivis, quæ inter votandum per iudices fiunt; Bene verum quod, neque Advocati, & Procuratores partium in hoc Tribunali, præſentium primum interventum informativum habent, dum pro eodem ſtylo Rotæ, ac etiam Signaturæ, aliorumque Tribunalium collegiatorum, & Congregationum (exceptis illis Montium, Baronum, & Computorum, & Auditoris Camere) in Curia non habetur uſus contradictoriorum, coram ipſo Tribunali congregato, ſed ſinguli Clerici, alique officiales, pro cauſarum qualitate, à partibus, earumque Advocatis & Procuratoribus, oretenus & in ſcriptis informantur cum eodem adamuſſim ordine, qui in rubrica præcedenti, agendo de Rota recensitus eſt, adeo ut nulla dignoſci videatur differentia circa modum 10 informantium; Niſi quoad aliquam inæqualitatem, ubi agatur de cauſis ſiſcalibus, quod ſcilicet Advocatus, & Procurator ſiſci exigunt communicationem informationum partium per aliquos dies, antequam ipſi edant eorundem informationes, quæ reſponſionum potius quam informationum ſpeciem habent ideoque non eſt illa cœqualis, & contemporanea communicatio, quæ inter partes in ipſa die informationis de ſero fiat; Ac etiã iſta cõmunicatio inter partes in hoc Tribunali non ita exactè ſervatur, ſicuti in Rota, dum quandoque aliqui litigantes id agere renuunt; Adhuc tamen licet cum aliquo majori incommodo, idem reſultat effectus, quoniam ipſi iudices, libenter informationes ei datas accommodant, ut ſumptum exinde deſumatur, ad effectum reſpondendi, pro eodem laudabili ſine, elucidandi veritatem, atque tollendi æquivoca, ſeu fallacias informantium.

Super modo autem votandi, diverſus eſt huius Tribunalis ſtylus, ab illo Rotæ, cum in hoc non addit ibi enunciata diviſio turnorum, ſed omnes, in ſingulis cauſis, votum proferant; Cum duplici tamen particulari ſtylo quorum uterque eſt exorbitans; Primum nempe, quod major pars votorum, non conſtituitur ab exceſſu ſupra medietatem, juxta, regulam electionum aliorumque actuum

Card. de Luca. Relatio Curie Romane.

comitialium, ſeu collegiatorum, ſed dicitur major ea, quæ ſit talis comparatione aliarum; Unde propterea ſi (ex. gr.) ex duodecim Clericis; Duo in unam ſententiam abeant; Duo in alteram; Tres in alteram; Et quatuor in alteram, tunc juxta iſtam ultimam tanquam pro majori parte, capitur reſolutio, quod à juris regulis exorbitat, ideoque non videtur commendatione dignum, ita ſequitur eſt in caſu de quo ſub tit. de Regal. diſc. 136.

Alter ſtylus eſt, pariter exorbitans, quod cum huiusmodi Clerici plures habeant inter ſe diſtributas præſidentias, ut infra, in quibus gerunt partes Judicum primæ inſtantie, unde ab eorum ſententiis appellatur ad Cameram; in diſputatione quæ habeatur, an illius Præſidentis ſententia confirmanda vel inſirmanda ſit, implet votum quoque habet deciſivum, aliis clericis cœquale, quod à juris regulis etiam exorbitat, ideoque non videtur commendabile, *ibidem*.

Ille verò eſt huius Tribunalis ſtylus nimium commendabilis, quod Ponens ſeu Commiſſarius cauſæ, habet votum deciſivum, quod eodem modo, quo in Sacris Congregationibus, ac generaliter in omnibus aliis Orbis Tribunalibus, pro frequentiori contingentiã, omnium ponderoſius eſſe ſolet; Non quidem, ut majoris roboris ſit de jure, ſed quia, meliorem, magiſque diſtinctam habet informationem facti, ex quo jus oritur, atque major pars deciſionum pendet; Ponenti etenim in hoc Tribunali, quædam ſtriçta, & rigoroſa incumbit obligatio, habendi diſtinctam notiã facti, totiusque proceſſus, quem ſectum aſportare debet in plena Camera, ut in relatione cauſæ, quam ipſe faciat, ſive in diſcuſſione, ad ſingulorum Votantium, requiſitionem promptè docere valeat de iuribus, quæ in eodem proceſſu contingantur, ad effectum inſpiciendi, an fideliter à Partibus data ſint in ſummario, ſive inſpiciendi ea, quæ ab ipſis Partibus neglecta fuerint.

Diſtributio verò cauſarum ſit, eodem modo, quo de Rota dictum eſt, inter ſingulos Clericos, abſque tamen aliqua aliorum officialium cameralium participatione; Cum ea tamen differentia, inter dictum Tribunal Rotæ, & iſtud Camere, quod in Rota cauſæ diſtribuantur cum commiſſionibus utriusque Signaturæ, Gratiæ, vel Juſtitie, ac propterea idem Tribunal ſubjacet præſato Tribunali Signaturæ Juſtitie, circa modum committendi, & reſcribendi ut jam de eo agendo, inſinuatum eſt, adeo ut eius Decanus, aliam non habeat poteſtatem, niſi illam ſubrogandi; Illud verò Tribunal habet (ut Practici dicunt) Signaturam in ventre, id eſt quod non ſubjacet Signaturæ juſtitie, neque eius juridiçtio pendet à commiſſionibus, earumque forma; Ex ea ratione, quod eſt Tribunal ordinarium ad certum genus cauſarum, unde propterea ſingulæ cauſæ, ſingulis Clericis potius diſtribuantur, quam delegantur; Iſtaque diſtributio ſit per eorundem Clericorum Decanum, id eſt antiquiorem, adeo ut non ſit officium particulare, ſed ſit præ eminentia antianitatis, atque habeat quamdam imaginem Præſecti Signaturæ, juſtitie, M m

justitiæ, tam circa dictam distributionem seu commissionem causarum singulis Clericis, quam circa recursum, qui per appellatam ad eum habeatur, ut demandetur suspensio executionis, seu concedatur supercessoria usque ad primam Cameram, in qua commissio sequi debeat, cum rescripto suspensivo executionis, vel preservativo, eo modo quo de Signatura justitiæ est dictum.

- 15 Est etenim istud tribunal, juxta eius ordinariam, ac regularem naturam, Judex appellationis, à sententiis, & decretis Auditoris Camerarii, & Theaurarii generalis, ac Praesidium, de quibus infra, adeo ut rari sint casus, in quibus cognoscat de causis in prima instantia ex consensu partium; Vel de mandato Papæ; Aut ex capitulis appaltuum; Vel quod ita exigat causæ qualitas, ut præsertim contingit in causis devolutionis vel caducitatis feudorum; Cumque Theaurarius ex Apostolicis Constitutionibus, illa præsertim Sixti V. *Const. 100. Sixti V.* habeat in facultatibus procedendi executivè; Hinc proinde appellantes, ad impediendam executionem, quæ appellatione non obstante, vel durante eius termino, fieri potest, recurrunt ad Decanum, pro supercessoria eodem modo, quo
- 16 recurritur in aliis casibus indifferentibus, ad Praefectum Signaturæ Justitiæ, ut ita executio impeditur usque ad primam Cameram, in qua appellans faciat propositionem, quæ de stylo hujus Tribunalis, est idem, ac commissio in Rota; Et quoniam in causis executivis, & præsertim Tribunalis Theaurarii, quando incontinenti non doceatur, de nullitate, vel injustitia, rescribi solet cum clausula *servata forma*, id est admittendi appellationem ad devolutivum tantum, sine præjudicio executionis; Idcirco appellantes in prima Camera curant docere de nullitate vel injustitia clara; Atque ubi Tribunal agnoscat, quod appellantium quærelæ aliquam habeant faciem probabilitatis, tunc demandare solet supercessoriam, quoque disputetur in prima, vel alia oportuna Camera dubium. An, & quomodo sit inhibendum; Sive an mandatum sit exequendum, quod quandoque appellantes prævenire solent, ut in ipsamet prima Camera id disputetur; Et in summa istud Tribunal facit ea, quæ conjunctim faciunt Signatura Justitiæ, & Rota, quando in causis de sui natura executivis rescribatur cum clausula translativa executionis, non tamen præjudiciali processui executivo, juxta exemplificata in dicta rubrica Signaturæ.

- Firmato igitur statu causæ, eaque distributa uni ex Clericis, qui pariter. Ponens dicitur, firmatur etiam dubium, eodem modo quo de Rota dictum est; Cum ea differentia, quod in hoc Tribunali non proceditur cum solis intimationibus, quas una Pars alteri faciat super propositione dubii in certa designata die, sed causæ Ponens declarat quando causam proponere intendat, subscribendo schedulam, quæ *dignemini* appellatur, per quam Ponens monet Collegas, quod ipse causam est propositurus tali die, ideoque dignentur partes, oretenus & in scriptis audire, idque notificatur etiam parti; Illeque stylus provenit ex alio supra insinuat, quod scilicet cum Ponens teneatur videre processum, & acta, ideoque esse debeat bene informatus de statu causæ ac omnibus, quæ in facto consistunt; Idcirco non concedit dictam declarationem,

nisi postquam ipse hanc informationem obtinuerit.

Quoad modum informandi (ut præmissum est) servatur ad amissum idem quod de Rota dictum fuit; Atque ubi proposita causæ, capitur resolutio, 18 quamvis ea publicetur, adhuc tamen eodem modo quo in Rota, illa remanet in terminis actus extrajudicialis, seu cuiusdam publicationis voti, donec Parte denuò citata per eandem Cameram, collegialiter in forma tribunalis congregatam, demandetur expeditio, cum pariter peti, atque pro frequentiori stylo, concedi soleat nova audientia, & sæpius sequi soleat idem recessus à decisio, ad amissum ut de Rota dictum est, adeo ut alia non dignoscatur differentia, nisi quod in Rota, Ponens tenetur præcise, super fundamentis resolutionis edere decisionem, quod non servatur in Camera; Licet quandoque in causis gravioribus, vel curiosis, Ponens, pro eius arbitrio, vel genio, ad instar eius quod facit Rota extendere quoque soleat decisionem, cui Voti potius vocabulum tribui solet.

Sequuta expeditione per sententiam, intrat idem, in hoc Tribunali, quod dictum est de Rota, 19 quod scilicet causæ non mutant suam naturam, ideoque eodem modo, ac si tractarentur coram quocumque alio iudice inferiori, quando illæ sine de sui natura appellabiles; Unde propterea si de jure communi, vel statuario, exigunt tres, vel duas conformes, cum tunc habent suum cursum, cum eodem ordine Rotæ, quod scilicet committuntur denuò in eadem Camera per decanum alteri clerico, adeo ut causæ non extant ab ipso Tribunali, in quo finem habituræ sunt, cum alter non adfit Judex appellationis, nisi quando alter Papæ videatur, in Signatura Gratiæ, cui solum hoc Tribunal subest.

Et quoad litigantium expensas, tam circa propinas, quam alia, servatur ad amissum idem, quod de Rota dictum est; Eademque dignoscitur summa integritas; Atque munera, exigua in cera & saccharo, seu pullis, in hoc Tribunali prodeunt potius ex obligatione Appaltatorum adjecta in capitulis appaltuum, quam ex urbanitate; ea verò dignoscitur duplex differentia circa propinas; Primo nempe, quod in expensarum refectione, quam victus victori facere tenetur, propina veniunt in taxa, seu lista expensarum. Quod Rota non servat; Et secundo quod non ponuntur in massa pro earum distributione inter ipsos Judices faciendæ, ut Rota servat, sed distribuuntur; Vel singulariter in expeditione causarum; Vel ab aliquo moderno tempore, cum eodem ordine massæ distribuendæ inter ipsorum Clericorum Auditores, qui explicant easdem partes, quas in Auditoribus Rotæ, explent Adjutores studiorum, adeo ut 21 sola nominis differentia dignosci videatur; Ac etiam quia Auditores Clericorum, in pluribus officiis, quæ singulariter administrant, eorumdem Clericorum commissione tenent audientiam, & aliqua decernunt; Cumque in Aujutoribus studiorum Rotæ, stipendium, seu aliqua merx laboris, proveniat ab emolumentis decisionum, ultra stipendium quod à Prælato præstetur pro congrua subhastatione; Idcirco in Camera subrogatæ sunt propinæ,

Hinc

Hinc proinde, istis Prælati rectè congruere videntur ea, quæ (agendo de Sacris Congregationibus, ac etiam de utraque Signatura) insinuata sunt de Cardinalibus, & Referendis, quod scilicet valdè laboriosum præstant Curie servitium gratuitum, absque ulla mercede pecuniaria ratione huius administrationis, ac laboris.

Quamvis etenim ista officia Clericorum Camerae, sint valdè lucrosa, ob quædam emolumenta eis assignata, in plurium millium scutorum redditu singulis annis; Attamen iste est fructus pretii, quod solvitur, eodem modo quo contingit in aliis officiis vacabilibus ac venalibus, quæ nullum laborem studiorum, nullamque administrationem habent, dum sunt officia venalia, quorum valor prius erat scutorum triginta sex millium auri stanparum, nunc verò est scutorum 42. millium, pariter auri, dum omnium aliorum officiorum valor, adinstar omnium aliarum rerum, notabile augmentum recipit. *tit. de Regal. disc. 2.*

Jurisdicção autem huius Tribunalis, restricta est ad certum genus causarum fiscalium, in quibus scilicet, uterque fiscus ecclesiasticus, & temporalis Papæ, immediatum, vel mediatum habeat interest, adeo ut, quamvis in quæstione sit apud DD. quibus nam antiquis Romanæ Reipublicæ officialibus vel magistratibus illi Clerici exæquandi sint; Nihilominus probabiliter videtur, ut verè, & propriè exæquari mereantur antiquo officio Procuratoris Cæsaris, non autem Quæstoribus, ut alii opinantur, cum istorum partes munus potius gerere videantur, Thesaurarius Generalis, alique Collectores, & Thesaurarii generales provinciarum; Alii enim sunt Præfeti ararii, alii eiusdem ararii iudices; Et alii sunt Quæstores; *de hoc agitur in Neapolitana præcedentia tit. de præmunt. in supplemento.* Unde propterea principaliter est Tribunal potius sæculare, ratione scilicet fisci, & Camera principatus temporalis, quamvis admixtam habeat aliquam jurisdictionem ecclesiasticam, ratione spoliatorum clericorum, ac fructuum Ecclesiarum, & beneficiorum vacantium, aliorumque jurium spectantium ad fiscum ecclesiasticum Papæ, quorum cognitionem habent in priori instantia Camerarius, & Thesaurarius, qui extra Curiam sint Iudices appellationum, à Nuntiis, & à Collectoribus Apostolicis provinciarum, deindeque ab his appellatur ad Cameraam.

Antiquiori tempore, agebat omnes illas causas communitatum, quas nunc agunt, pro diversa qualitate negotiorum, duæ Congregationes, Consulta, & Boni Regiminis, per quarum erectionem, istud Tribunal, notabilem negotiorum diminutionem passum est; Adhuc tamen quandoque de causis communitatum cognoscit, dum in eis, præsertim ubi agitur de collectis, & gabellis, fiscus aliquod interest habere dicitur. *tit. Regal. pluries.*

Major est istius Tribunalis potestas, & jurisdictione de tempore Sedis vacantis circa administrationem Palatii Apostolici, ac alia de quibus actum est supra, agendo de conclavi tempore Sedis vacantis, ac etiam agendo de Cardinali Camerario, sed in cognitione causarum silet eodem modo quo faciunt etiam Rota, & Signatura, & Iudices commissarii, *supra disc. 4. & 11.*

Noviter electi, in locum deficientium, nullas *Cord. de Luca. Relatio Curia Romana.*

servant solemnitates, nisi illam præstationem iuramenti, quam generaliter ex dispositione juris communis, atque ex omnium Christiani Orbis Tribunalium communi usu, facere debent noviter assumpti ad magistratus & officia, quibus Justitiæ administratio incumbat, *tit. de præmunt. disc. 28.*

Ex hoc autem Tribunali, pro frequentiori usu, (qui rarum habet violationis exemplum,) assumi solent duo primarii Curie officiales in genere Prælatuæ, nempe Auditor Camerae, & Thesaurius generalis; Isteque clericatus reputatur munus valdè qualificatum, cardinalitiæ dignitati quoque proximum, quoniam in promotionibus, quas Pontifices faciunt, ex his duobus majoribus, & qualificatis Collegiis, seu Tribunalibus, Rotæ, & Camerae assumi solent personæ quæ Pontifici benemeritiæ videantur, adeo ut, eodem modo, quo de Rota dictum est, istud quoque Tribunal, magnum sit seminarium Cardinalium, & Pontificum, dum (negligendo antiquas chronicas) atque loquendo solum de nostro decimo septimo sæculo currenti, intra minus spatium dimidii sæculi, ex hoc Tribunali prodierunt, duo nimium qualificati Pontifices, nempe Paulus V. & Urbanus VIII. magnusque Cardinalium numerus.

Huiusmodi autem officiorum venalitas, ignaro, vel maligno vulgo, obloquendi occasionem præbet, quod scilicet ad majores Ecclesiæ dignitates in Curia, ex titulo emptionis perveniatur; Verùm ignorantia, vel malignitatis effectus est, ut distinctè agendo de huiusmodi officiorum natura seu qualitate, agitur in fede Regalium, ubi videndum est, ne eorundem superflua repetitio fiat, *dicto disc. 2. de Regal.*

Quamplura quoque officia inter istos Clericos distribui solent singulis annis, licet eorum aliqua pro Papæ arbitrio immutari non soleant, ut sunt Præsidatus; Dohanarum; Riparum; Annonæ; Græciæ; Carcerum; Viarum; Zecchæ; Tulpharum, seu Aluminium; Terrarum, quæ dicuntur Arnolphæ; Et castri novi, & de quorum Præsidatuum singulis distinctè inferius agitur.

Numerus causarum, quæ in hoc Tribunali disputari soleant, est varius, juxta rerum, ac temporum contingentias; Ubi etenim casus præbeat devolutiones feudorum, istæ multas, & quidem graves producere solent quæstiones, quæ in hoc Tribunali disputantur, ut præsertim docuerunt devolutiones Ducatum Ferrariæ, & Urbini; *titul. de feud. disc. 1. & 3. cum plur. seqq.* Idemque ubi temporum accidentia excitent in Appalitoribus prætensionibus defalchi, seu remissiones pensionis; Aut quod contingant bancheiorum, aliorumque mercatorum decoctiones, quæ producant concursum creditorum; His etenim casibus non contingentibus, cum istius Tribunalis jurisdictione limitata sit intra certum genus causarum, istæ raræ sunt, adeo ut frequentiores videantur illæ retractus coactivi, vel prælativi, vel ædificiorum, & servitutum inter vicinos ad præscriptum Constitutionis Gregorianæ super ornatu Urbis; *tit. de servitut. ad hanc materiam retractuum & servitutum pluries.* Et nihilominus etiam in hac materia non sunt hodie ita frequentes quæstiones, ut erant antea, cum ea clarior

effecta sit, ac etiam per duas instantias coram diversis iudicibus Camerarii & Præfidiis viarum prius tractari debeat, intra quas frequentius huiusmodi controversiæ finem habere solent.

34 Atque illum effectum huic Tribunali præjudiciale, quem in causis communitatum produxerunt præfata noviter erectæ Congregationes Consultæ, & boni regiminis, produxerunt etiam aliæ Congregationes montium, & Baronum circa concursus creditorum, ac venditiones castrorum, & bonorum, vel pertinentiam, & vincula locorum montium, de quibus, utpotè juribus cum Camera Apostolica ad istud Tribunal alias agere pertinebat.

Idemque à moderno tempore, à sequutum est in quæstionibus restauri vel remissionis pensionis inter Cameram, & Appaltatores vectigalium, & dohanarum, seu Thefaurariarum ob duas alias Congregationes, Unam scilicet, quæ dicitur Computorum, constitui solitam ex Thefaulario Generali, Advocato, & Commissario Cameræ, & aliis Clericis pro Pape arbitrio, una cum eiusdem Cameræ rationatoribus; Et alteram quæ dicitur Cameralis, ex præfatis Thefaulario, Advocato, & Commissario, & Rationatoribus constitutam, quoniam in istis congregationibus in forma extrajudiciali, ac more mercantili potius istæ quæstiones finem per viam concordiæ habere solent, adeo ut raro ad hoc Tribunal transeant decidendæ prout de jure.

35 Dicitæ verò quæstiones retractuum, vel adificiorum, & servitutum, primam habent instantiam in simul junctis Tribunalibus Camerarii, & Aedilium; Secundam coram Præfide viarum; Et ab isto in tertia ad Cameram, ideoque intra dictas duas instantias causæ frequentius finem obtinent.

37 Inter alias autem prærogativas, & utilitates, quas obtinent illi, qui sedent in Camera, ut supra, sive sint Clerici, sive alii officiales, qui sub nomine Cameralium appellantur, ea est notabilis, exemptionum, & franchitarum à gabellis, & dohanis, aliisque publicis oneribus, quoties in istorum impositione aliter non sit expresse cautum. Et quod magis est, præfertim Clerici, etiam post vacuum, per promotionem ad Cardinalatum, vel alias dimissum officium, easdem franchitias, & exemptiones retinent, quod est nimium considerabile.

38 Quæstione cadente in duobus Cameræ Rationatoribus, vel computistis principalibus, quoniam licet sint officiales camerales, non tamen sedent in Camera; Atque ex observantia pendere videtur decisio, de hoc agitur titul. de Regal. decis. 48.

39 Non habebant antiquiori tempore Clerici Cameræ locum in Cappella Pontificia, quem nunc habent, post eiusdem cappellæ reformationem sub Alexandro VII. cum eorum tamen displicentia, dum ita decisa fuit quæstio, quæ prius indecisa pendebat super præcedentia cum Auditoribus Rota.

55(0)50

DISCURSVS XXXIV.

De Auditore Cameræ, eiusque Locumtenentibus.

S V M M A R I V M.

- 1 DE origine seu introductione huius officialis.
- 2 Est Iudex omnium Prelatorum, ac etiam Cardinalium.
- 3 In Curia est Iudex in prima instantia, & habet cumulativam cum quibusdam aliis Magistratibus.
- 4 Sed privativè est exequutor obligationis in forma Cameræ, vel alterius pacti exequutivi.
- 5 Extra Curiam est Iudex appellationum generaliter in omnibus causis.
- 6 Sed non procedit in causis prima instantia.
- 7 Quas causas cognoscit etiam extra Curiam in prima instantia.
- 8 Est exequutor literarum Apostolicarum & quomodo.
- 9 Est etiam sententiarum exequutor, & quomodo.
- 10 Procedit exequutivè inter mercatores, & in omnibus casibus in quibus alter Iudex ita procedere potest.
- 11 Recipit appellationes interpositas ad Papam, omisso modo.
- 12 Quos recursus recipiat à Baronibus, & aliis etiam in prima instantia.
- 13 In quibus causis in Curia Auditor Cameræ se non ingerit.
- 14 Præfertim in causis beneficalibus, & quid in matrimonialibus.
- 15 In quibus causis spiritualibus se non ingerat.
- 16 Et quid in causis Regularium.
- 17 Ex quibus Tribunal constituatur.
- 18 Locumtenentes cum ipso Auditore constituunt unum Tribunal, & de effectibus.
- 19 Adhuc tamen unus inibet alteri, vel ab eo reassumit.
- 20 Sed unus non revocat sententiam alterius.
- 21 Quid ubi recusantur suspecti.
- 22 Distinguntur Locumtenentes, ac etiam Auditor domesticus.
- 23 De Congregatione criminali, quam tenet qualibet hebdomada.
- 24 Habet Notarios & Barisellum cum familia armata.
- 25 De expeditionibus quæ subscribuntur in albo.
- 26 De monitoriis Auditoris Cameræ quid contineant.
- 27 De stylis, & facultatibus.
- 28 De stylo citandi in domo habitacionis, & quando debeant esse citationes personales.
- 29 An, & quando ad sit usus sportularum, seu propinarum.
- 30 Est officium venale, & de eius valore, & quando vacet.
- 31 Eius iurisdiclio durat vacante sede papali.
- 32 De censuris quæ ab hoc Tribunale relaxari solent.
- 33 De assiduis laboribus Locumtenentium, & Auditoris domesticæ, ac de modo audiendi causas.

De